

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **10 października 2012 r.**

na rozprawie

sprawyz wniosku **E. A.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **8 maja 2012 r.** sygn. akt **IV U 199/12**

I o d d a l a apelację,

II z a s ą d z a od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. na rzecz wnioskodawcy E. A. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt III AUa 706/12

UZASADNIENIE

wyroku z 10.10.2012 r.

Decyzją z 12.01.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. odmówił E. A. przyznania prawa do emerytury ponieważ na dzień 1.01.1999 r. wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył okresu od 8.01.1973 r. do 31.12.1998 r., kiedy to wnioskodawca był członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...)w K.. W myśl bowiem art. 157 ustawy z 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze, członek Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej nie świadczy pracy na podstawie umowy o pracę.

ZUS uznał sumaryczny staż składkowy i nieskładkowy w rozmiarze 27 lat 8 miesięcy i 4 dni.

W odwołaniu od powyższej decyzji E. A. podniósł, że w okresie od 1.01.1971 r. do 31.01.2001 r. był zatrudniony w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej(...)w K. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. W tym okresie świadczył na rzecz Spółdzielni prace wiertnicze przy poszukiwaniu surowców i wody, które to prace były objęte przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43).

Wnioskodawca podkreślił, że nigdy nie był członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K.. Nie została względem niego podjęta uchwała Walnego Zgromadzenia o przyjęciu w poczet członków, nie ma deklaracji przystąpienia do Spółdzielni, a nadto nie wnosił on do niej żadnego wkładu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko i wniósł o jego oddalenie. Dodatkowo podkreślił, że z zaświadczenia (...) z 28.04.2006 r. wynika, że E. A. w okresie od 1.01.1971 r. do 7.01.1971 r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, zaś od 8.01.1973 r. został przyjęty na członka Spółdzielni. W zaświadczeniu tym podano również wykaz dniówek obrachunkowych za lata 1973 – 2001 stanowiących podstawę ustalenia okresu pracy w spółdzielni dla jej członka. Dodatkowo potwierdza to, że ww. był członkiem RSP (...)w K., a nie pracownikiem zatrudnionym na podstawie umowy o pracę.

Wyrokiem z 8.05.2012 r. sygn. akt IV U 199/12 Sąd Okręgowy w Rzeszowie zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy E. A. prawo do emerytury poczynając od 28.12.2011 r. oraz ustalił brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

W uzasadnieniu wyroku Sąd jako bezsporny przyjął staż zatrudnieniowy wnioskodawcy wynoszący ponad 27 lat. Dalej Sąd ustalił, że wnioskodawca od 1.01.1971 r. rozpoczął pracę w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...)w K.. W okresie od 9.01.1973 r. do 27.10.1981 r. był jej członkiem. Zajmował się pracami wiertniczymi przy poszukiwaniu wody tj. wykonywaniem studni głębinowych. Pracę rozpoczynał o godzinie 7,00 lub 6,00 i trwała ona przez 8 godzin bądź dłużej w razie potrzeby. Każdego dnia podpisywał listę obecności, korzystał z urlopu wypoczynkowego.

W RSP nie ustalono praktyki podpisywania umów o pracę. Zarówno członkowie Spółdzielni jak i zwykli pracownicy mieli tożsame uprawnienia pod względem pracy i płacy. Nie było tu żadnego rozróżnienia. Wynagrodzenie było ustalane każdego roku przez Spółdzielnię, a w przypadku wiertaczy było to wynagrodzenie akordowe ustalone w zestawieniu ilości wykonanej pracy – faktycznego przerobu i wartości faktury, a następnie przeliczane na brygadę. Kwota wynagrodzenia przeliczana była dalej na tzw. dniówkę obrachunkową, ustalaną również przez Zarząd Spółdzielni i ilość dniówek wynikała z przeliczenia zarobków. Ilość dniówek obrachunkowych nie miała rzeczywistego przełożenia na ilość dni pracy. Wynagrodzenie było wypłacane do 10 dnia następnego miesiąca.

E. A. w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...)pracował do 31.01.2001 r. Po ustaniu stosunku pracy otrzymał świadectwo potwierdzające wykonywanie przez niego pracy w szczególnych warunkach przy wykonywaniu prac wiertniczych przy poszukiwaniu surowców i wody.

Sąd dał wiarę przesłuchanym w sprawie świadkom oraz wnioskodawcy, których zeznania korelowały z innymi zgromadzonymi w sprawie dowodami wskazując na przebieg zatrudnienia w spornym okresie, charakteru zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska, jak i norm czasowych pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w pełni dał podstawę do stwierdzenia, że E. A. był członkiem RSP jedynie w okresie od 8.01.1973 r. do 27.10.1981 r. W pozostałych okresach tj. od 1.01.1971 r. do 7.01.1973

r. i od 28.10.1981 r. do końca zatrudnienia w 2001 r. wykonywał prace wiertnicze przy poszukiwaniu wody, które dają się zakwalifikować do wykonywanych w warunkach szczególnych w wykazie A Dział I poz. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43).

W podstawie prawnej rozstrzygnięcia Sąd wskazał art. 184 i art. 32 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), a także § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc.

O braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji Sąd orzekł na podstawie art. 118 ust. 1 cyt. ustawy emerytalno – rentowej podkreślając, że odpowiednie dowody przesądzające kwestie stażu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych zgromadzone zostały dopiero w postępowaniu sądowym.

W apelacji od powyższego wyroku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) oraz art. 233 kpc tj. w szczególności błędne zastosowanie przytoczonych przepisów oraz przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, co doprowadziło ww. orzeczenie do przyznania wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury.

Uznając wyrok za błędny organ rentowy wniosł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania wnioskodawcy bądź o uchylenie spornego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że oparcie się Sądu I instancji na zeznaniach świadków, które pozostają w sprzeczności z informacjami wynikającymi z zalegających w aktach dokumentów, w szczególności pism RSP z dnia 28.04.2006 r. i 23.05.2006 r. – czyni wyrok błędnym.

Skoro zatem z pisma Spółdzielni z 28.04.2006 r. wprost wynika, iż wnioskodawca jedynie w okresie od 1.01.1971 r. do 7.01.1973 r. zatrudniony był na podstawie umowy o pracę, zaś uchwałą z 8.01.1973 r. został przyjęty na członka spółdzielni, to wobec braku innych dowodów z dokumentów nie jest możliwe uznanie za prawidłowe stanowiska Sądu I instancji jako opartego na zeznaniach świadków.

W odpowiedzi na apelację, pełnomocnik wnioskodawcy wniosł o jej oddalenie podnosząc, że organ rentowy nie zauważył, że wnioskodawca wypowiedział członkostwo w Spółdzielni w dniu 27.10.1981 r.

Ponadto podniesiono, wbrew twierdzeniom apelującego, że ustalenia charakteru oraz rodzaju czynności wykonywanych przez wnioskodawcę ma zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie bowiem z treścią uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 r. sygn. akt I UK 142/04 gdyby się okazało, że członek Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej wykonuje swoją pracę w reżimie ściśle takim jaki przewidziany jest w stosunku pracy, to mimo istniejącego członkostwa należałoby ją zakwalifikować jako wykonywaną w ramach stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona i jako taka uległa oddaleniu.

W ocenie tut. Sądu Apelacyjnego wydany przez Sąd I instancji wyrok zawiera trafne i odpowiadające prawu rozstrzygnięcie, zaś w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie występują przesłanki zaskarżenia mogące wyrok ten wzruszyć, w szczególności te które ze względu na zapis zawarty w art. 378 kpc Sąd II instancji ma na uwadze z urzędu.

W pierwszej kolejności, wypadnie przypomnieć, że wnioskodawca ubiega się o prawo do emerytury w obniżonym wieku, z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Ocena uprawnienia, do tak określonego świadczenia, z uwagi na jego wiek (ur. (...)) może być dokonana wyłącznie w oparciu o przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o

emeryturach i rentach z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) co oznacza, że na datę 1 stycznia 1999r. winien on wykazać wszystkie, przewidziane w nim warunki, co odnieść należy do okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 25 lat i 15 - letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Pozostałe natomiast warunki dotyczące, tak osiągnięcia wieku emerytalnego, jak również nie przystąpienia do OFE oraz rozwiązania stosunku pracy mogą zostać spełnione po tej dacie.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy przyjdzie stwierdzić, że sporną okolicznością była jedynie przesłanka wykazania 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych. Wbrew zarzutom apelacji, Sąd I instancji swoje ustalenia odnośnie tej przesłanki poczynił nie tylko na podstawie zeznań świadków, ale również na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów. W szczególności z kserokopii „Rejestru członków, ich rodzin i wkładów” wynika, że E. A. został przyjęty w poczet członków RSP „(...)K. w dniu 8.01.1973 r., a wypowiedzenie złożył w dniu 27.10.1981 r.

Świadek S. W. Przewodniczący Zarządu Spółdzielni (...) w K., związany z tą Spółdzielnią od 1975 roku w swoich zeznaniach wyjaśnił, że w (...) nie było praktyki spisywania umów o pracę, pomimo, że byli zatrudniani pracownicy. Taki stan zastał jak przyszedł do Sp-ni i nie był on zmieniany.

O nie najlepszej pracy przedmiotowej Spółdzielni, a przynajmniej jej służb kadro – księgowych świadczy fakt braku uchwał o przyjęciu w poczet członków, jak również uchwały o wykreśleniu z członka Spółdzielni wnioskodawcy, a także innych osób, co wynika z zapisów „Rejestru członków, ich rodzin i wkładów”.

W tej sytuacji prawidłowo postąpił Sąd Okręgowy opierając swoje ustalenia nie tylko na zapisach zawartych w dokumentach, ale posiłkując się również zeznaniami świadków i wnioskodawcy, z których wynikało w jakich realiach pracowało się w przedmiotowej Spółdzielni.

Z ustaleń tych wynikało, że wnioskodawca wykazał również ponad 15 – sto letni staż pracy w warunkach szczególnych (pozostałe przesłanki z art. 184 ustawy emerytalno – rentowej nie były kwestionowane), która to okoliczność nieskutecznie była kwestionowana w apelacji ZUS.

Mając na uwadze powyższe, z braku dostatecznych podstaw faktycznych i prawnych do uwzględnienia apelacji Sąd II instancji oddalił ją, a to na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc.

(...)

1. (...) P. L..

2. (...)